

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 237/03-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. októbra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., bytom K., zastúpenej advokátom JUDr. R. Ž., Advokátska kancelária, K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Rimavskej Sobote v konaní vedenom pod sp. zn. D 198/99, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2003 doručená sťažnosť M. H., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. Ž., Advokátska kancelária, K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu

v Rimavskej Sobote (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 198/99.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že podáva sťažnosť na postup okresného súdu v dedičskej veci vedenej po nebohom T. K., ktorý mal vo vlastníctve viacero nehnuteľností. Podľa tvrdenia sťažovateľky dedičská vec nie je do dnešného dňa skončená aj napriek tomu, že vo veci poskytujú dedičia náležitú súčinnosť. Nápravu sa snažila sťažovateľka dosiahnuť tým, že jej právni zástupcovia vyzývali konajúcu notárku na konanie v predmetnej veci. Navyše 1. júla 2003 napísala aj sťažnosť predsedovi okresného súdu, v ktorej žiadala, aby sa vo veci konalo. Postupom okresného súdu sa sťažovateľka nachádza v stave právnej neistoty, vážne sa zhoršili jej rodinné vzťahy a trpí aj po stránke zdravotnej a psychickej. Na vybavovanie veci vynaložila podľa jej tvrdenia aj nemalé finančné prostriedky.

Výzvou z 3. septembra 2003 ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby upresnil petit a aby uviedol, či sťažovateľka podala návrh na odňatie poverenia notárovi ako súdnemu komisárovi alebo či sa sťažovala na notára podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Notársky poriadok“). V odpovedi doručenej ústavnému súdu 16. septembra 2003 právny zástupca uviedol, že sťažovateľka sa sťažovala na okresnom súde sťažnosťou z 1. júla 2003, a petit sťažnosti upresnil v tom zmysle, že príčiny boli v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 198/99 spôsobené konaním notárky ako súdnej komisárky.

Podľa sťažovateľky bolo konaním okresného súdu porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných príetahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tým, že v danej dedičskej veci nie je do dnešného dňa právoplatne rozhodnuté.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Rimavskej Sobote v konaní vedenom pod sp. zn. D 198/99 porušil právo M. H., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. M. H. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume Sk 50.000,- (slovom päťdesiat tisíc korún slovenských), ktoré je povinný Okresný súd v Rimavskej Sobote zaplatiť do 2 mesiacov po právoplatnosti nálezu.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu v Rimavskej Sobote pôsobiť vo veci ďalšie prietahy.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Rimavskej Sobote vo veci konať.“

Sťažovateľka taktiež žiadala ústavný súd o priznanie úhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd vyzval okresný súd na zaslanie predmetného súdneho spisu. Spis okresného súdu bol doručený ústavnému súdu 10. októbra 2003 spolu s vyjadrením predsedu okresného súdu. Vo vyjadrení predsedu okresného súdu sa uvádza, že ide o dedičskú vec, v ktorej sú účastníkmi konania 22 dedičia, preto nebolo ani možné vec zo strany notárky prejednať a predložiť návrh uznesenia okresnému súdu po prvom pojednávaní, a to aj vzhľadom na tú okolnosť, že všetci dedičia sa ani nedostavili na pojednávanie k notárke. Okrem toho bol ustanovený opatrovník dedičovi na neznámom mieste. Súdna komisárka predložila okresnému súdu návrh uznesenia 31. decembra 2002 s tým, aby okresný súd vo veci rozhodol. Bolo potrebné zisťovať pobyt účastníkov dedičského konania. Po doplnení konania súdna komisárka zaslala súdu návrh uznesenia a okresný súd vo veci rozhodol 28. augusta 2003. Vec však nie je právoplatne skončená, pretože sťažovateľka, ako aj ďalšie dve účastníčky konania podali proti uzneseniu odvolanie. Podľa názoru predsedu okresného súdu ide o náročnú vec, kde notárka žiadala množstvo údajov a dokladov z katastra nehnuteľností a jednala s 22 dedičmi, a preto nedošlo k prietahom zo strany súdnej komisárky a ani zo strany konajúcej sudkyne.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o nedostatok právomoci ústavného súdu. Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). V nadväznosti na to je však nutné s ohľadom na okolnosti daného prípadu zdôrazniť, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu a je preto podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitel'né účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) súd poverí notára, aby ako súdny komisár prejednal dedičstvo, a v prípadoch, keď sú splnené podmienky uvedené v § 175zca, vydal osvedčenie o dedičstve. Poverenie môže súd dodatočne meniť. Poverenie a zmena poverenia sú voči súdnemu komisárovi účinné, len čo mu ich súd oznámil. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že súd môže notárovi odňať poverenie. Podmienky, za ktorých súd môže odňať notárovi poverenie, sú ustanovené v § 175zb OSP.

Podľa § 175zb OSP súd môže odňať vec poverenému notárovi, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné priet'ahy v súdnom konaní. Súď potom poverí úkonmi v konaní o dedičstve iného notára podľa rozvrhu práce. Návrh na odňatie poverenia notárovi ako súdnemu komisárovi možno považovať za účinný prostriedok nápravy, pretože na základe tohto odňatia poverenia môže byť poverený úkonmi súdneho komisára iný notár, ak doterajší notár spôsobil v konaní zbytočné priet'ahy. O odňatí poverenia notárovi rozhoduje súd na základe návrhu účastníka dedičského konania.

V danom prípade sa sťažovateľka listom z 1. júla 2003, teda 2 týždne pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, sťažovala na priet'ahy spôsobené okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. D 198/99, avšak nenavrhl'a odňatie poverenia konajúcej notárke JUDr. J. A., Notársky úrad, R. S., v dedičskej veci vedenej pod sp.

zn.

Dnot 89/99 a ani sa na postup notárky nest'ážovala na Notárskej komore Slovenskej republiky podľa Notárskeho poriadku. Vzhľadom na to, že postup podľa § 38 ods. 1 v spojení s § 175zb OSP možno považovať za účinný prostriedok nápravy, ktorý zákon poskytuje s'ážovateľke, v dôsledku nevyužitia tohto postupu nie je daná právomoc ústavného súdu na konanie o tejto ústavnej s'ážnosti. Právomoc ústavného súdu je daná až vtedy, keď sú vyčerpané všetky prostriedky nápravy, ktoré zákon s'ážovateľke na ochranu jej základných práv účinne poskytuje.

V s'ážnosti s'ážovateľka namietala aj porušenie svojho základného práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V petite s'ážnosti však navrhla vysloviť iba porušenie čl. 48 ods. 2. ústavy. Vzhľadom na to, že ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom s'ážnosti, zaoberal sa ústavný súd iba porušením čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd zistil účinný prostriedok ochrany, ktorý predstavuje postup v zmysle § 38 ods. 1 v spojení s § 175zb OSP spôsobilý poskytnúť súdnu ochranu základného práva s'ážovateľky, ktorého porušenie namieta, a preto je vylúčená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2003